

Opmerkingen bij rapport Arcadis:Effectbepaling hydrologie

Bekendelle 19 juni 2017

Reactie provincie, bosgroep, natuurmonumenten, datum 14 juli 2017

Inleiding:	Duidelijke probleemstelling ontbreekt: Probleem is de waterpeilen bij de molen in gemiddelde omstandigheden en tijdens pieken (nog concreter maken) . Onderzocht wordt welke maatregelen effectief zijn om probleem te verhelpen en wat de effecten van de maatregelen zijn op de beschermde habitats.
2.1- 1 ^{ste} zin	gaat niet om het traject "waar maatregelen genomen moeten worden" maar om het onderzoekstraject.
2.1.2	Wat wordt bedoeld met de oorspronkelijke legger? Drempel in het leggerprofiel in figuur 2 lijkt hoger te zijn dan 29.20+
Pag 15 bovenaan	Kop moet zijn scenario 2A en 2B. Niet beschreven is wat het effect is bij 2Q.
3.2.1	Uitleggen wat wordt bedoeld met de regelmatig genoemde theoretische situatie en wat het verschil is met model invoer AMIGO V2.1 (seizoenswaterstanden?)
3.2.2	1 ^{ste} alinea onderaan: Niet duidelijk naar welke tabel 2 wordt verwezen
3.2.3	Mee eens dat zoals vermeld in 3 ^{de} alinea het model geschikt is voor vergelijking scenario's (super positie). Voor de absolute berekende grondwaterstanden is de model ijking wel erg beperkt.
Figuur 13 en 14.	Wat wordt bedoeld met T50 en T10? Worden verder niet genoemd in de tekst volgens mij. (Halvering/verdubbeling drainageweerstand)
3.3 1 ^{ste} alinea	Hoe is omgegaan met het habitattype Vogelkers Essenbos? Heeft wel andere standplaatseisen!
3.3 1 ^{ste} alinea	Aangeven dat de effectbepaling relatief moet worden gezien maar dat de absolute percentages gezien de gevoeligheid van de standplaatseisen (beperkte bandbreedte)en de beperkte ijking van het model.
H4 1 ^{ste} alinea	Alleen het aanpassen tot 10cm tot de leggerprofiel is een PAS_maatregel en zou kunnen worden uitgevoerd. Hier wordt gesteld dat een deel van de Boven Slinge wordt opgeschoond. Dat hoort hier niet thuis (is nog niet besloten). Je zou onder een apart kopje over de effectiviteit van baggeren voor de watermolen wel aangeven dat het baggeren tot aan de stenen brug maar een beperkt effect heeft op het functioneren van de molen en dat baggeren tot aan de houten brug vooral effect heeft op de waterstanden in gemiddelde situaties. Geef ook antwoord op de vraag of bijvoorbeeld het probleem van lekkage as er niet meer is als de piekafvoeren 10 cm lager staan? Dan wordt het wat concreter.
H4 Beoordeling bruikbaarheid Amigo	Ik vind de conclusie dat ook de absolute grondwaterstanden goed worden berekend (op basis van 1 peilbuis met een verificatie in een tijdsperiode dat de bodemverhoging van de beek mogelijk ook anders was) te stellig.
P31 beoordeling scenario's	Hier de relativering hier boven toevoegen. De begrenzing van de habitats zijn op basis van een vegetatiekartering vastgelegd. Omdat het om meng categorieën gaat voldoet een deel inderdaad niet aan de hoogste kwaliteit.
4.1 gele tekst	Nog in ontwikkeling?? Essentieel deel van het rapport. Hoe wordt hier mee omgegaan?
4.1 nastreven natuurwaarden	Waar op is gebaseerd dat de hoge frequentie van inundaties niet gewenst is? Met name verrijkt slib is het probleem. Die oorzaak wegnemen zou gunstig zijn.

4.1 nastreven natuurwaarden, 2 ^{de} en 3 ^{de} alinea	Hier wordt over de huidige staat van het natuurgebied gesproken. Waar is dat op gebaseerd. Het gaat niet om nagestreefde natuurdoeltypen maar ook om behoud van de bestaande habitats en verbetering van de kwaliteit en omvang door bijvoorbeeld hydrologische maatregelen. Niet duidelijk is wat wordt bedoeld met de genoemde heroverweging van de te beoordelen vegetatietypen. De vegetatietypen zijn immers door een kartering vastgesteld.
4.1 beheer en onderhoud	Ik mis hier het aspect van de toetsing aan de natuurwetgeving. Significant negatieve effecten op habitats zijn niet vergunbaar of je komt in de ADC-toets terecht (geen Alternatieven-Dwingende reden van groot openbaar belang-Compensatie).

1. Ik heb moeite met de problematiserende toon van het rapport. Zo staat al snel aan het begin van het rapport de zin "De forse aanzanding leidt tot ongewenste peilstijging bij hoge afvoeren". Allereerst is vanuit behoud van de habitattypen vermoedelijk zo dat het effect van de aanzanding positief is. Maar ook de andere kant op vind ik het stevig aangezet om de negatieve effecten op de watermolen zo te beschrijven. Welke negatieve effecten zijn dat dan? Welke schade treedt op? Welke belangen worden geschaad? Het rapport zegt daar niets over, en dat maakt deze zin overbodig. Beter is een neutrale insteek: De Slinge is aangezand en welke effecten heeft deze aanzanding op de grondwaterstanden (of anders gezegd: welke effecten zou het eventueel verwijderen van het zand op de natuur, watevoerendheid en afvoerdynamiek hebben?).
2. Tekenend voor de insteek van het rapport is de zin waarmee 4.1 begint: "Eén van de primaire doelstellingen is het verlagen van het oppervlaktewaterpeil bij (hoge) afvoeren op het traject "Berenschot-Houtenbrug". Uit welk document maakt de auteur van het rapport op dat dit een primaire doelstelling is? Dat kan in elk geval niet uit het N2000 beheerplan blijken, en dat lijkt me een zeer belangrijk uitgangspunt voor Bekendelle.
3. Het rapport bevat nogal wat losse indrukken en/of weinig onderbouwde conclusies. Met name de stelling dat (de duur en frequentie) van overstromingen een probleem zouden kunnen vormen voor de natte bossen wordt feitelijk nergens goed onderbouwd. Maar vervolgens wordt daar eigenlijk wel een belangrijke conclusie uit getrokken, namelijk dat verdieping van de Slinge zou kunnen leiden tot verbetering van de kwaliteit van de habitattypen. Hier is of een betere onderbouwing, of tekstueel verwijderen van deze relatie aan de orde.
4. Het rapport trekt de hydrologische randvoorwaarden in twijfel voor deze natte bossen. Daarin worden volgens mij twee denkfouten gemaakt. De eerste is dat habitattypen zich niet zouden kunnen manifesteren buiten deze randvoorwaarden. In gedegradeerde systemen is dit echter heel gebruikelijk: bij slechter wordende abiotische condities is altijd sprake van een na-ijl effect: het duurt even totdat de karakteristieke soorten zijn verdwenen en hebben plaats gemaakt voor de soorten van (in dit geval) drogere omstandigheden. Naarmate de omstandigheden minder ongunstig zijn duurt dit langer. Op Bekendelle zijn de omstandigheden niet goed, maar ook niet heel erg slecht. Tegelijk is de trend van karakteristieke soorten zeker niet positief: er is dus vermoedelijk sprake van een lichte achteruitgang, onder meer als gevolg van verdroging. De tweede fout dit de auteurs van het rapport lijken te maken is dat de modeluitkomsten absoluut kunnen worden uitgelegd naar daadwerkelijke GXG-waarden in het veld. De grote hoogteverschillen in het veld en de aanwezigheid van een kleiige beekbedgrond van variabele diepte maken de vertaling van een regionaal model naar lokale omstandigheden altijd lastig.
5. Mijn conclusie na het lezen van het rapport is dat na verwijderen van zand uit de Slinge er negatieve effecten optreden op de GXG. Dat leidt tot drogere omstandigheden, minder basenaanvoer, mineralisatie van bosbodems in de zomer. Kortom, dit pakt negatief uit. En tegelijk is er geen grond voor de uitspraken dat de overstromingsfrequentie nu leidt tot problematische situaties.
6. Tenslotte: overstroming is voor de overslaggronden direct langs de beek cruciaal: opzanding en wegspoelen organisch materiaal vormen cruciale processen voor bijzondere en bedreigde plantensoorten als Bosgeelster en Slanke sleutelbloem.

Aanvullend op de reeds hierboven genoemde opmerkingen staan in de aanbevelingen op pagina 32:

- “De Beekbegeleidende Bossen zijn bestand tegen periodieke inundatie, maar een dermate hoge inundatiefrequentie is niet noodzakelijk of zelfs onwenselijk.” -> zie punt 3 van reeds genoemde reactie hierboven. Ik betwijfel of de inundatiefrequentie zelf een probleem vormt voor de habitattypen, eerder is de kwaliteit van beekwater en –slib een knelpunt. Zonder nadere onderbouwing vind ik het daarom onwenselijk om de suggestie te wekken dat verdieping van de beek ten gunste komt aan de kwaliteit van de natte bossen.
- “Gezien de huidige staat van het natuurgebied, reist de vraag of de nagestreefde vegetatietypen wel aan de juiste hydrologische randvoorwaarden worden gehouden?” -> zie punt 4 van bovengenoemde opmerking. Mijns inziens is er geen gegronde reden om de hydrologische randvoorwaarden van de habitattypen in twijfel te trekken. Hier lijkt inderdaad sprake te zijn van een denkfout. Mijn voorstel zou zijn om de alinea waarin deze zin staat te laten vervallen.